

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/172/2021
Identifikačné číslo spisu: 7112230721
Dátum vydania rozhodnutia: 27.01.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Petříková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:7112230721.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu R. N., bývajúceho v G., zastúpeného JUDr. Jurajom Kusom, advokátom, so sídlom v Michalovciach, Nám. osloboditeľov 10, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Štúrova 2, o náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 19C/325/2012, o dovolaní žalobcu aj žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 22. mája 2019 sp. zn. 1Co/265/2018, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 22. mája 2019 sp. zn. 1Co/265/2018 vo výroku o trovách konania a vec mu v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie.
Dovolanie žalobcu v prevyšujúcej časti o d m i e t a .

Dovolanie žalovanej o d m i e t a .

Stranám sporu náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 9. apríla 2018 č. k. 19C/325/2012-630 zastavil konanie o zaplatenie sumy 997,89 eur s príslušenstvom. Žalovanú zaviazal zaplatiť žalobcovi sumu 24.000 eur s 8,75 % úrokom z omeškania od 22. augusta 2012 do zaplatenia, v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a žalobcovi priznal náhradu trov konania v pomere 92 %. Pri rozhodovaní vychádzal súd prvej inštancie zo zistenia, že voči žalobcovi bolo na základe uznesenia vyšetrovateľa Odboru inšpekčnej služby v Košiciach dňa 14. decembra 2005 vznesené obvinenie pre trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa a prijímanie úplatku a inej nenáležitej výhody. Okresný súd Michalovce rozsudkom z 21. novembra 2011 sp. zn. 2T/101/2010 oslobodil žalobcu spod obžaloby a následne Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 28. septembra 2011 č. k. 4To/36/2011-1430 odvolanie prokurátora vo veci zamietol. Súdny v uvedených rozsudkoch konštatovali, že skutky uvedené v obžalobe sa nestali, a teda konanie žalobcu nenapĺňa znaky skutkovej podstaty trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa a trestného činu prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody.

Ďalej vychádzal zo zistenia, že žalobca bol trestne stíhaný v čase od 14. decembra 2005 do 20. novembra 2011, t. j. skoro 6 rokov. Komplexným zhodnotením jednotlivých kritérií vychádzajúc z ustanovenia § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. a tiež s prihliadnutím na maximálnu výšku náhrady nemajetkovej ujmy aktuálne stanovenú zákonom č. 274/2017 Z. z. okresný súd dospel k záveru, že žalobcovi patrí náhrada nemajetkovej ujmy v jej maximálnej výške, t. j. vo výške 24.000 eur. Vzhľadom na to, že žalovaná je s úhradou priznanej sumy v omeškaní, zaviazal ju zaplatiť žalobcovi aj príslušný úrok z omeškania vo výške 8,75 % ročne od 22. augusta 2012 do zaplataenia. Pretože žalobca si ohľadne nároku na náhradu nemajetkovej ujmy uplatnil vyššiu sumu než akú súd priznal, v prevyšujúcej časti súd žalobu zamietol a v časti ohľadom späťvzatia vo výške 997,89 eur s prísl. konanie zastavil.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu i žalovanej rozsudkom z 22. mája 2019 sp. zn. 1Co/265/2018 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v časti vyhovujúceho výroku o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi sumu 15.000 eur s 8,75 % úrokom z omeškania od 22. augusta 2012 do zaplataenia a takisto aj v časti zamietajúceho výroku okresného súdu. Následne zmenil rozsudok v prevyšujúcom vyhovujúcom výroku nad sumu 15.000 eur s prísl. tak, že žalobu v tejto časti zamietol a tiež zmenil aj rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o trovách konania tak, že žiadnemu z účastníkov náhradu trov konania nepriznal. Odvolanie žalobcu po preskúmaní veci považoval odvolací súd za nedôvodné, zatiaľ čo odvolanie žalovanej naopak za čiastočne dôvodné. Odvolací súd bol v prejednávanej veci toho názoru, že odvolanie žalovanej nemožno považovať za dôvodné v časti, ak vychádza z názoru, že žalobca v priebehu konania nepreukázal existenciu nezákonného rozhodnutia. V prejednávanej veci súd prvej inštancie správne aplikoval na daný prípad ustanovenie § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. a správne posúdil zodpovednosť štátu ako zodpovednosť za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím. Správne interpretoval uvedené ustanovenie v otázke, že zastavenie trestného stíhania z dôvodu, že k trestnému činu nedošlo má rovnaký význam ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť. Súd prvej inštancie pri posudzovaní nároku na náhradu nemajetkovej ujmy správne síce zistil skutkový stav, avšak vec nesprávne právne posúdil vo vzťahu k výške priznanej nemajetkovej ujmy, ak výšku nemajetkovej ujmy stanovil vo výške 24.000 eur s prihliadnutím na maximálnu výšku náhrady nemajetkovej ujmy aktuálne stanovenú zákonom č. 274/2017 Z. z. Súd prvej inštancie pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy vychádzal zo zistenia, že minimálna mzda v čase rozhodovania predstavovala výšku 480 eur, a tak dospel k priznaniu nemajetkovej ujmy vo výške 24.000 eur. Odvolací súd bol názoru, že výška nemajetkovej ujmy nemôže presiahnuť výšku odškodnenia osôb poškodených násilnými trestnými činmi a v tejto súvislosti poukázal aj na rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorých by priznaná finančná náhrada, napr. z konania o ochrane osobnosti nemala byť neprimeraná iným finančným kompenzáciám - napr. výške náhrady za utrpenie a bolesť (ktoré boli napr. spôsobené telesnými zraneniami). Z uvedeného je zrejmé, že výška nemajetkovej ujmy síce nemôže presiahnuť výšku odškodnenia osôb poškodených násilnými trestnými činmi, avšak podľa názoru odvolacieho súdu výška nemajetkovej ujmy nemôže byť postavená na rovň odškodnenia obetí násilného trestného činu, ktorým bola spôsobená smrť. Ak teda bola trestným činom spôsobená smrť, obeť násilného trestného činu má nárok na vyplatenie odškodnenia v sume 50 - násobku minimálnej mzdy. Nemajetková ujma vzniknutá hoc aj nezákonným vedením trestného stíhania, pri ktorom nedošlo k úmrtiu, nemôže byť odškodňovaná v rovnakej výške ako úmrtie spôsobené trestným činom, nakoľko sa jedná o diametrálne odlišné ujmy poškodených. Z uvedeného dôvodu preto právne posúdenie veci súdom prvej inštancie nemohol považovať za správne, ak žalobcovi priznal náhradu nemajetkovej ujmy „v jej maximálnej výške“ určenej obetiam násilného trestného činu, ktorým bola trestným činom spôsobená smrť. Z uvedeného dôvodu preto odvolací súd, prihliadajúc k zásahu do osobnostných práv žalobcu vedením nezákonného trestného stíhania, mal za to, že žalobcovi patrí náhrada nemajetkovej ujmy, avšak nie v maximálnej výške (rovnajúcej sa náhrade za smrť spôsobenú trestným činom), ale vo výške 15.000 eur predstavujúcej cca 30 - násobok maximálnej výšky odškodnenia osôb poškodených násilnými trestnými činmi. Z uvedeného dôvodu preto odvolací súd považoval odvolanie žalovanej v tejto časti za dôvodné. K odvolaniu žalobcu uviedol, že ak žalobca ohľadom výšky priznanej (resp. nepriznanej) ujmy poukazuje na iné skutkovo právne podobné veci je potrebné uviesť, že je nepochybniteľné, že negatívny zásah do osobnostnej sféry pôsobí zraňujúco, individuálne a rozmanito u každej fyzickej osoby inak. Vzhľadom na to aj dôsledky zásahu do týchto osobnostných sfér života každého človeka sú vysoko individuálne. Na vyjadrenie rozsahu a intenzity

ujmy, ktorú vyvolali zásahy do týchto oblastí súkromného, rodinného života je nepostačujúce (paušálne) prirovnanie s inými, i keď obdobnými prípadmi. Vzhľadom na uvedené konštatoval, že odvolanie žalovanej je čiastočne dôvodné, preto odvolací súd postupom podľa § 388 CSP zmenil rozsudok v prevyšujúcom vyhovujúcom výroku nad sumu 15.000 eur s prisl. tak, že žalobu v tejto časti zamietol. V prevyšujúcej časti odvolanie žalovanej nebolo dôvodné, rovnako ako nedôvodné bolo aj odvolanie žalobcu, preto odvolací súd postupom podľa § 387 ods. 1 CSP rozsudok v časti vyhovujúceho výroku ohľadom sumy 15.000 eur s príslušenstvom a zamietajúcim výroku ako vecne správny potvrdil.

3. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podali žalobca a žalovaná dovolanie.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „dovolací súd“) na základe dovolania žalobcu a žalovanej uznesením z 28. mája 2020 sp. zn. 2 Cdo 295/2019 dovolanie žalobcu a žalovanej odmietol a stranám sporu náhradu trov dovolacieho konania nepriznal.

5. Proti uvedenému rozhodnutiu dovolacieho súdu podal žalobca ústavnú sťažnosť, o ktorej Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol nálezom z 5. mája 2021 sp. zn. I. ÚS 47/2021, v ktorom konštatoval, že základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 295/2019 z 28. mája 2020 porušené boli. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 295/2019 z 28. mája 2020 zrušil a vec vrátil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie. Zároveň rozhodol, že Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný nahradiť žalobcovi trovy konania 680,74 eur a zaplatiť ich právnenému zástupcovi žalobcu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu. Ústavný súd za najzávažnejšiu námietku sťažovateľa vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu považoval, že najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľa v zmysle § 447 písm. c/ CSP ako procesne neprípustné vo vzťahu k výroku III. rozsudku krajského súdu z 22. mája 2019 o trovách konania. Konštatoval, že najvyšší súd pri rozhodovaní o dovolaní sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu z 22. mája 2019, konkrétne vo vzťahu k uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f/ CSP proti jeho výroku III. týkajúceho sa rozhodovania o trovách konania, odmietnutím tohto dovolania ako procesne neprípustného v zmysle § 447 písm. c/ CSP neaplikoval § 420 písm. f/ CSP, pokiaľ ide o prípustnosť dovolania, ústavne súladným spôsobom. Výslovil, že najvyšší súd v napadnutom uznesení nezohľadnil východiská (uvedené aj v uznesení sp. zn. I. ÚS 275/2018 z 15. augusta 2018, pozn.) ochrany základných práv sťažovateľa a jeho prístup spočívajúci v tom, že sa vecne nezaoberal dovolaním sťažovateľa aj vo vzťahu k trovám konania, a označil ho za taký, že ním porušil sťažovateľom namietané práva podľa ústavy a dohovoru (obdobne aj v rozhodnutí č. k. I. ÚS 387/2019-60 z 2. apríla 2020, pozn.). Poznamenal, že už len uvedená skutočnosť, teda vecné nepreskúmanie podaného dovolania vo vzťahu k výroku o trovách konania, je dostatočným dôvodom na to, aby zo strany ústavného súdu bolo napadnuté uznesenie zrušené.

6. Dovolací súd uvádza, že za daného stavu veci je tak predmetom konania pred dovolacím súdom dovolanie dovolateľov (žalobcu ako aj žalovanej) proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 22. mája 2019 sp. zn. 1Co/265/2018 (Ústavný súd zrušil rozhodnutie Najvyššieho súdu SR v celom rozsahu).

7. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP a zároveň z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Vo vzťahu k § 420 písm. f/ CSP namietal, že odvolací súd zmenil výrok o trovách konania tak, že žiadnemu z účastníkov náhradu trov konania nepriznal, pričom túto zmenu tohto výroku odvolací súd nijako neodôvodnil, čím sa dopustil porušenia práva na spravodlivý súdny proces spočívajúci v nepreskúmateľnosti a arbitrárnosti tohto rozhodnutia. Rovnako namietal odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu, kedy mal za to, že ten sa vôbec nevysporiadal s jeho odvolacími námietkami. Uviedol, že nie je správny názor krajského súdu, že náhrada nemajetkovej ujmy nesmie presiahnuť 50 - násobok minimálnej mzdy, a že v konaniach o náhradu škody za nezákonné rozhodnutie orgánu verejnej moci je potrebné aplikovať ustanovenie § 12 a § 13 zákona č. 274/2017 Z. z., v zmysle čoho sa rozhodujúci senát odvolacieho súdu dostal do rozporu so svojimi vlastnými názormi, ale aj do rozporov s inými

senátmi, v zmysle čoho poukázal na iné rozhodnutia odvolacieho súdu, kde boli priznávané oveľa vyššie náhrady nemajetkovej ujmy. Poukázal aj na rozhodnutia dovolacieho súdu, v ktorých boli dovolania v zhodných veciach odmietané a to na rozhodnutia sp. zn. 4 Cdo 48/2017 a 7 Cdo 262/2015. Uviedol, že porušenie práva na spravodlivý súdny proces spočíva na tom, že súdy mali vychádzať z § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. a nie z § 12, § 13 zákona č. 274/2017 Z. z. Aplikovať ustanovenie § 17 zákona č. 514/2003 Z. z. na prípady, keď uznesenie o vznesení obvinenia bolo vydané pred 1. januárom 2013 je porušením zákazu retroaktivity. Uvedené ustanovenie je na jeho prípad nepoužiteľné, pretože uznesenie o vznesení obvinenia bolo vydané ešte dňa 14. decembra 2005 v čase, kedy ešte uvedené obmedzenie neplatilo. Odklon v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP videl aj od rozhodnutia Najvyššieho súdu SR z 30. apríla 2019 sp. zn. 1 Cdo 133/2018. K náhrade trov konania uviedol, že odvolací súd zmenu tohto výroku nijako neodôvodnil, a preto ho nepovažoval za správne.

8. Žalovaná k dovolaniu žalobcu uviedla, že ho žiada zamietnuť ako nedôvodné. Na podporu svojho návrhu poukázala na rozhodnutia dovolacieho súdu, v ktorých sa riešilo priznávanie nemajetkovej ujmy (sp. zn. 4 Cdo 177/2005 a 3 Cdo 19/2018).

K prípustnosti dovolania žalobcu

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobcu treba čiastočne odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

10. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Pokiaľ zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

11. V danom prípade z dovolania žalobcu jednoznačne vyplýva, že ten napáda rozsudok odvolacieho súdu v celom jeho rozsahu na základe ustanovenia § 420 písm. f/ CSP a ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

K prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP

12. Dovolanie v zmysle uplatnenej procesnej vady bolo podané proti všetkým výrokom rozsudku odvolacieho súdu, ktoré dovolací súd však musel osobitne posúdiť. V prvom rade žalobca napadol v zmysle uplatnenej dovolacej vady prvý výrok rozsudku odvolacieho súdu, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v časti vyhovujúceho výroku o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi sumu 15.000 eur s 8,75 % úrokom z omeškania od 22. augusta 2012 do zaplatenia.

13. Podľa § 424 CSP dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

14. Podľa § 447 písm. b/ CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak bolo podané neoprávnenou osobou.

15. Prípustnosť dovolania má vo všeobecnosti stránku objektívnu a subjektívnu. Objektívna stránka prípustnosti dovolania zohľadňuje (len) vecný aspekt tohto opravného prostriedku, teda to, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vykazujúcemu zákonné znaky rozhodnutia, proti ktorému je dovolanie prípustné. Subjektívna stránka prípustnosti dovolania sa viaže na osobu konkrétneho dovolateľa a zohľadňuje osobný aspekt toho, kto podáva dovolanie, teda to, či je u neho daný dôvod, ktorý ho oprávňuje podať dovolanie. Pri skúmaní subjektívnej stránky prípustnosti dovolania treba vziať na zreteľ, či dovolateľ bol negatívne dotknutý napadnutým rozhodnutím (R 50/1999). Subjektívna prípustnosť teda

odráža stav procesnej ujmy strany sporu, ktorá sa prejavuje v porovnaní najpriaznivejšieho výsledku, ktorý odvolací súd pre stranu mohol založiť svojim rozhodnutím a výsledku, ktorý svojim rozhodnutím skutočne založil. Oprávnenie podať dovolanie (subjektívna prípustnosť) Civilný sporový poriadok priznáva len tej strane sporu, v ktorej neprospech toto porovnanie vyznieva. Pri tomto posúdení ale nemožno vychádzať zo subjektívneho presvedčenia dovolateľa o ujme, ale treba vziať do úvahy len objektívnu skutočnosť, že rozhodnutím bola strane spôsobená ujma, ktorú možno odstrániť zrušením alebo zmenou napadnutého rozhodnutia.

16. Skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska objektívneho nasleduje až po skúmaní subjektívnej stránky prípustnosti dovolania; pokiaľ dovolací súd dospeje k záveru, že účastník konania nebol subjektívne oprávnený podať dovolanie, nepristúpi už k skúmaniu prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 a § 421 CSP.

17. Pokiaľ ide o potvrdzujúci I. výrok rozsudku odvolacieho súdu, ten potvrdil rozsudok v časti vyhovujúceho výroku o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi sumu 15.000 eur s 8,75 % úrokom z omeškania od 22. augusta 2012 do zaplataenia v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a v zamietajúcom výroku ho takisto potvrdil, pretože žalobca si ohľadne nároku na náhradu nemajetkovej ujmy uplatnil vyššiu sumu, než akú mu priznal súd, súčasne pretože súd odlišným spôsobom posúdil tiež uplatnené úroky z omeškania (súd korigoval jednak začiatok omeškania a jednak s tým súvisiacu výšku úrokovej sadzby), súd žalobu v jej prevyšujúcej časti zamietol ako nedôvodnú.

18. Rozhodnutím odvolacieho súdu bola žalobcovi priznaná suma 15.000 eur s 8,75 % úrokom z omeškania od 22. augusta 2012 do zaplataenia. So zreteľom na to dovolací súd konštatuje, že uvedeným napadnutým výrokom odvolacieho súdu nebolo rozhodnuté v neprospech žalobcu, nie je preto v tejto časti (subjektívne) oprávnený podať dovolanie. Dovolací súd preto jeho dovolanie v tejto časti odmietol ako podané neoprávnenou osobou (§ 447 písm. b/ CSP). Vzhľadom na subjektívnu neprípustnosť dovolania žalobcu v tejto časti neskúmal, či sa v ňom opodstatnene namieta niektorý dovolací dôvod.

19. V danom prípade dovolateľ prípustnosť dovolania vyvodzuje z § 420 písm. f/ CSP, proti časti prvého výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorým potvrdil zamietajúci výrok súdu prvej inštancie a proti druhému výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorým zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v prevyšujúcom vyhovujúcom výroku nad sumu 15.000 eur s prísl. tak, že žalobu v tejto časti zamietol.

20. V zmysle § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

21. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

22. Dovolateľ poukázal na to, že rozhodnutie odvolacieho súdu je v tejto časti nepreskúmateľné.

23. V súvislosti s námietkou dovolateľa o nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu je potrebné poukázať na to, že na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť

rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“

24. Uvedené stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky p o d R 2/2016, považuje dovolací súd z a plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci. Dovolací súd dodáva, že obsah spisu nedáva žiadny podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá veta tohto stanoviska, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

25. Dovolací súd konštatuje, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu obsahuje náležité vysvetlenie dôvodov, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie a jeho postup bol v súlade s § 387 ods. 1 a 2 CSP. Z rozhodnutia odvolacieho súdu sú zrejmé úvahy odvolacieho súdu, ktoré ho viedli k potvrdeniu záveru súdu prvej inštancie o tom, že žaloba je čiastočne dôvodná. Odvolací súd sa zrozumiteľne a dostatočne vysporiadal s odvolacími námietkami žalobcu. Obsah spisu v ničom neopodstatňuje tvrdenie dovolateľa, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil. Odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu; jeho postup, vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozhodnutím prvoinštančného súdu, nemožno považovať za neodôvodnený. Podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu náležitosti v zmysle § 393 CSP. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že súdy neodôvodnili svoje rozhodnutia podľa predstáv dovolateľa. Žalobca tak neopodstatnene namieta existenciu vady v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

26. Dovolací súd považuje za potrebné poznamenať, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

Vzhľadom na uvedené dovolací súd dovolanie dovolateľa v tejto časti v zmysle § 470 písm. c/ CSP ako neprípustné odmietol.

27. Čo sa však týka námietky vyplývajúcej z § 420 písm. f/ CSP smerujúcej proti výroku III. odvolacieho súdu, ktorým bolo rozhodnuté o náhrade trov konania, je potrebné uviesť, že z obsahu rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že odvolací súd v bode 34. konštatoval, že výrok o trovách odvolacieho konania vyplýva z § 255 ods. 2 CSP, podľa ktorého ak má strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo. Odvolací súd tu uviedol, že každá zo strán v prejednávanej veci mala úspech len čiastočný, preto vyslovil, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

28. Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že konanie je postihnuté vadou zmätočnosti spočívajúcou v nepreskúmateľnosti rozhodnutia o trovách konania odvolacieho súdu takej intenzity, ktorá odôvodňuje aplikáciu (ako výnimky) druhej vety stanoviska R 2/2016, a zakladá tak prípustnosť i dôvodnosť podaného dovolania v prejednávanej veci. Dovolací súd má za to, že odvolací súd v prípade odôvodnenia trov odvolacieho konania konštatoval čiastkový úspech oboch strán, čím nepriznal náhradu

trov odvolacieho konania ani jednej zo strán. Jeho odôvodnenie však vôbec nedáva odpoveď, prečo odvolací súd zmenil toto rozhodnutie súdu prvej inštancie č. k. 19C/325/2012-630 vo výroku o trovách konania, v ktorom súd prvej inštancie priznal náhradu trov konania žalobcovi. Dovolací súd konštatuje, že odvolací súd tento záver, v ktorom zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie náležite neodôvodnil. Dovolací súd tak má za to, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu v predmetnej veci je nedostatočne odôvodnené v otázke nepriznania trov konania. Na základe uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu vo vzťahu k trovám konania je nepreskúmateľné a arbitrárne, čím došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. Dovolateľovi bolo znemožnené realizovať jemu patriace procesné oprávnenia postupom odvolacieho súdu, na ktorý možno primerane aplikovať závery vyjadrené v stanovisku publikovanom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, v jeho druhej vete.

29. Vzhľadom na to, že dovolanie žalobcu podľa § 420 písm. f/ CSP je prípustné a zároveň aj dôvodné, dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu vo výroku o trovách konania v zmysle § 449 a § 450 CSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

K prípustnosti dovolania podľa § 421 písm. a/ CSP

30. Dovolanie v zmysle uplatnenej dovolacej vady bolo takisto podané proti všetkým výrokom rozsudku odvolacieho súdu, ktoré dovolací súd taktiež musel osobitne posúdiť.

31. Žalobca napadol v zmysle uplatnenej dovolacej vady prvý výrok rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bola žalobcovi priznaná suma 15.000 eur s 8,75 % úrokom z omeškania od 22. augusta 2012 do zaplatenia.

32. Dovolací súd považuje za postačujúce odkázať na body 10. až 16. tohto uznesenia použiteľné aj na uvedenú dovolaciu vadu uplatnenú v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. So zreteľom na to dovolací súd konštatuje, že uvedeným napadnutým výrokom odvolacieho súdu nebolo rozhodnuté v neprospech žalobcu, nie je preto v tejto časti (subjektívne) oprávnený podať dovolanie. Dovolací súd preto jeho dovolanie v tejto časti odmietol ako podané neoprávnenou osobou (§ 447 písm. b/ CSP). Vzhľadom na subjektívnu neprípustnosť dovolania žalobcu v tejto časti neskúmal, či sa v ňom opodstatnene namieta niektorý dovolací dôvod.

33. Následne žalobca podal dovolanie v zmysle uplatnenej dovolacej vady podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP proti časti prvého výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorým potvrdil zamietajúci výrok súdu prvej inštancie a proti druhému výroku odvolacieho súdu. Podľa jeho názoru rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu pri otázke určenia primeranej výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Uviedol, že nie je správny názor krajského súdu, že náhrada nemajetkovej ujmy nesmie presiahnuť 50 - násobok minimálnej mzdy, a že v konaniach o náhradu škody za nezákonné rozhodnutie orgánu verejnej moci je potrebné aplikovať ustanovenie § 12 a § 13 zákona č. 274/2017 Z. z. Poukázal aj na rozhodnutia odvolacieho súdu, v ktorých boli dovolania v zhodných veciach odmietané, a to na konania sp. zn. 4 Cdo 48/2017 a 7 Cdo 262/2015. Súdny mal podľa jeho názoru vychádzať z § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. a nie z § 12, § 13 zákona č. 274/2017 Z. z. Aplikovať ustanovenie § 17 zákona č. 514/2003 Z. z. na prípady, keď uznesenie o vznesení obvinenia bolo vydané pred 1. januárom 2013 je porušením zákazu retroaktivity. Uvedené ustanovenie je na jeho prípad nepoužiteľné, pretože uznesenie o vznesení obvinenia bolo vydané ešte dňa 14. decembra 2005 teda v čase, kedy ešte uvedené obmedzenie neplatilo. Odklon v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP videl aj od rozhodnutia najvyššieho súdu z 30. apríla 2019 sp. zn. 1 Cdo 133/2018.

34. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je

dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

35. V zmysle § 432 ods. 1 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Podľa § 432 ods. 2 CSP sa dovolací dôvod vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

36. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

37. Dovolateľ zákonom zodpovedajúcim spôsobom vymedzil právnu otázku určenia primeranej výšky náhrady nemajetkovej ujmy za nezákonné rozhodnutie vydané pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 412/2012 Z. z. účinného od 1. januára 2013, ktorým sa menil zákon č. 514/2003 Z. z. v ustanovení § 17 ods. 4 po zohľadnení jednak iných hmotnoprávných predpisov slovenského právneho poriadku upravujúcich odškodnenie, jednak judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLPP“) týkajúcej sa obdobných prípadov), pri riešení ktorej sa odvolací súd (podľa jeho názoru) odklonil od ustálenej praxe dovolacieho súdu. V dovolaní označil rozhodnutia dovolacieho súdu predstavujúce pri rozhodovaní o tejto otázke jeho ustálenú rozhodovaciu prax. Samo tvrdenie, že odvolací súd sa riešením určitej právnej otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ešte nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP; relevantným je až zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k dovolateľom tvrdenému odklonu skutočne došlo. Dovolací súd preto pristúpil k posúdeniu, či je opodstatnená argumentácia dovolateľa o odklone dovolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

38. Dovolací súd poukazuje na rozhodnutie najvyššieho súdu z 24. januára 2018 sp. zn. 6 Cdo 29/2017. V zmysle tohto rozhodnutia, ktoré bolo na občianskoprávnom kolégiu 9. októbra 2018 prijaté na publikovanie v Zbierke rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, za špecifických okolností je možné považovať aj len jedno rozhodnutie najvyššieho súdu za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, a to najmä keď názory dovolacieho súdu v tomto rozhodnutí nie sú prekonané. „Za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu treba považovať predovšetkým rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierke stanovísk a rozhodnutí Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, vydávanej Najvyšším súdom Slovenskej republiky od 1.1.1993 s pôvodným názvom Zbierka rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky (pokiaľ neboli v neskoršom období judikátorne prekonané), ako i rozhodnutia najvyššieho súdu, v ktorých bol opakovane potvrdený určitý právny názor, alebo výnimočne aj jednotlivé rozhodnutie, pokiaľ neskôr vydané rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v tomto rozhodnutí nespochybnili, prípadne ich akceptovali a vecne na ne nadviazali. Vzhľadom na účel právnej úpravy dovolania, ktorým je v prípade dovolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení veci predovšetkým riešenie doteraz neriešených otázok zásadného právneho významu, treba do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu zahrnúť aj rozhodnutia publikované v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávanej Najvyšším súdom ČSFR, Najvyšším súdom ČR a Najvyšším súdom SR v dobe do 31.12.1992, ako aj rozhodnutia uverejnené v Zborníkoch stanovísk, správ o rozhodovaní súdov a súdnych rozhodnutí Najvyšších súdov ČSSR, ČSR a SSR vydaných SEVT Praha v rokoch 1974 (č. I. 1965 - 1967), 1980 (č. II. 1964 - 1969) a 1986 (č. IV. 1970 - 1983), pokiaľ sú stále použiteľné (najmä z hľadiska ich súladu s hodnotami demokratického právneho štátu) a neboli prekonané neskoršou judikatúrou.“

39. Najvyšší súd v rozhodnutí z 27. apríla 2006 sp. zn. 4 Cdo 171/2005 konštatoval, že i keď je výška zadost'učinenia v peniazoch predmetom úvahy súdu, jeho úvaha sa musí opierať o celkom konkrétne a preskúmateľné hľadiská. Uplatnenie voľnej úvahy sa tak nesmie stať nepreskúmateľnou ľubovôľou súdu, vymykajúcou sa akejkolvek kontrole. Nemožno priznávať neprimerané, či dokonca tak premrštené sumy, ktoré by vo svojich dôsledkoch viedli k bezdôvodnému obohacovaniu sa, a ktoré by napríklad pri

porovnaní „odškodnenia“ zásahu do práva na ochranu osobnosti s „odškodňovaním“ zásahov do iných základných práv zaručených Ústavou Slovenskej republiky mohli niektoré ujmy na iných základných právach (napríklad ujmy na zdraví či dokonca živote) bagatelizovať.

40. Danou problematikou sa najvyšší súd zaoberal aj v rozhodnutí z 31. júla 2012 sp. zn. 6 Cdo 37/2012, v ktorom dospel k záveru, že súd je povinný vo svojom rozhodnutí zdôvodniť a vyrovnáť sa s relevantnými argumentmi účastníka o neprimeranosti odškodnenia aj s prihliadnutím na rozsah odškodnenia v iných, prejednávanej veci obdobných veciach; v tomto rozhodnutí dovolací súd poukázal na nález ústavného súdu zo 6. decembra 2006 sp. zn. III. ÚS 147/06 a tiež na rozsudok EŠLP zo 17. júla 2012 v prípade Winkler proti Slovenskej republike.

41. V rozhodnutí Najvyššieho súdu SR z 30. septembra 2013 sp. zn. 6 MCdo 15/2012 dospel súd k záveru, podľa ktorého určenie výšky primeranej náhrady nemajetkovej ujmy nie je záležitosťou voľnej úvahy, ktorá by nepodliehala žiadnemu hodnoteniu; jej základom je zistenie skutkových okolností, ktoré súdu umožnia úvahu na určitom kvalitatívnom posúdení základných súvislostí. Treba, aby súdy v súvislosti s tým vzali do úvahy aj iné hmotnoprávne predpisy upravujúce odškodnenie, napríklad zákon č. 215/2006 Z. z., v zmysle ktorého v prípade, že trestným činom bola spôsobená smrť, má poškodený nárok na vyplatenie odškodnenia v sume päťdesiatnásobku minimálnej mzdy; pri trestnom čine znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania za spôsobenú morálnu škodu stanovuje limit odškodnenia vo výške desaťnásobku minimálnej mzdy. Súd sa musí zaoberať napríklad aj otázkami, v čom je nemajetková ujma žalobcu v jeho spoločenskom, pracovnom, rodinnom živote spôsobená nezákonným rozhodnutím väčšia v porovnaní so smrteľným následkom trestného činu, respektíve s morálnou škodou spôsobenou trestným činom znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania.

42. V ďalšom rozhodnutí zo 7. augusta 2018 sp. zn. 3 Cdo 7/2017 najvyšší súd pri riešení predmetnej otázky poukázal na judikatúru EŠLP, podľa ktorej náhrada nemajetkovej ujmy v obdobných prípadoch musí byť rozumne primeraná utrpenej ujme na povesti (napr. Tolstoy Miloslavsky v. Spojené kráľovstvo). EŠLP konštatoval, že pri určovaní výšky náhrady ujmy treba vychádzať z dôkazov preukazujúcich výšku ujmy (napríklad Flux v. Moldavsko, Steel a Morris v. Spojené kráľovstvo). Okrem toho EŠLP vyjadril názor, podľa ktorého výška náhrady v konkrétnom prípade musí zohľadňovať výšku náhrady priznávanú vnútroštátnymi súdmi v iných prípadoch týkajúcich sa poškodenia dobrej povesti (napríklad Público - Comunicacáo Social, S. A. v. Portugalsko). Napokon EŠLP zdôraznil, že pri určovaní výšky náhrady za porušenie osobnostných práv musí byť zohľadnená výška náhrady, ktorá je priznávaná za telesné zranenia, alebo ktorá je priznávaná obetiam násilných činov, pričom náhrada za porušenie iných osobnostných práv by nemala bez existencie závažných a dostatočných dôvodov prevyšovať maximálnu výšku náhrady priznávanú za telesné zranenia alebo násilné činy (napr. Iltalehti a Karhuvaara v. Fínsko).

43. Napokon v rozhodnutí najvyššieho súdu z 24. júla 2018 sp. zn. 3 Cdo 19/2018 najvyšší súd konštatoval, že povinnosť všeobecného súdu určiť primeranú výšku náhrady spôsobenej nezákonným rozhodnutím po zohľadnení iných právnych predpisov slovenského právneho poriadku upravujúcich odškodnenie, ako aj judikatúry ústavného súdu a EŠLP, ku ktorým dospel najvyšší súd skôr už v rozhodnutiach, v ktorých bol uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 58/1969 Zb., nezmenil neskôr nič ani zákon č. 514/2003 Z. z. Určenie maximálnej hranice náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. (v znení zákona č. 412/2012 Z. z.) tak, aby priznaná náhrada nebola vyššia ako náhrada za ujmu, ktorú utrpeli obeť trestných činov, je pokračovaním v už nastolenom trende legislatívnych úprav pod vplyvom rozhodnutí EŠLP. V tomto rozhodnutí dovolací súd vo vzťahu k predmetnej otázke poukázal na judikatúru EŠLP (Tolstoy Miloslavsky v. Spojené kráľovstvo; Flux v. Moldavsko, Steel a Morris v. Spojené kráľovstvo; Público - Comunicacáo Social, S. A. v. Portugalsko; Iltalehti a Karhuvaara v. Fínsko).

44. Vyššie uvedené rozhodnutia najvyššieho súdu sa týkali sporov, v ktorých išlo o náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. (okrem rozhodnutia sp. zn. 3 Cdo 19/2018). Tento

zákon neupravoval náhradu (a teda ani jej výšku) nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím štátu. K záveru o možnosti priznať túto náhradu v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. dospela prax všeobecných súdov Slovenskej republiky až v súvislosti s právnymi názormi najvyššieho súdu obsiahnutými v judikáte R 13/2009.

45. Najvyšší súd SR v rozhodnutí z 31. mája 2007 sp. zn. 4 Cdo 177/2005, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 13/2009, pri riešení otázky odškodnenia väzby vyslovil záver, podľa ktorého nárok na náhradu nemajetkovej ujmy treba posudzovať aj v súvislosti s čl. 5 ods. 1 a 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „Dohovor“), i keď nárok na odškodnenie väzby vznikol podľa § 5 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej aj „zákon č. 58/1969 Zb.“). Najvyšší súd zdôraznil, že ustanovenie čl. 5 ods. 5 Dohovoru obsahuje tzv. neurčitý právny pojem, ktorý vyžaduje jeho aplikáciu na konkrétne skutkové okolnosti prípadu. Neurčité právne pojmy v žiadnom prípade nie sú ustanoveniami, ktoré by súdu umožňovali ľubovôľu, alebo ktoré by umožňovali súdu absolútne neobmedzenú úvahu. Ich aplikáciu a výklad je súd povinný vo svojom rozhodnutí zdôvodniť a vyrovnáť sa s relevantnými argumentmi účastníka o neprimeranosti odškodnenia aj s prihliadnutím na rozsah odškodnenia v iných, prejedávanej veci obdobných veciach (najvyšší súd v tomto rozhodnutí poukázal na rozsudok ESLP zo 17. júla 2012 v prípade Winkler proti Slovenskej republike).

46. V danom prípade žalobca uplatnil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z. z., ktorý na rozdiel od zákona č. 58/1969 Zb. upravuje možnosť priznať aj túto náhradu. Zákon č. 514/2003 Z. z. bol od svojho vydania viackrát novelizovaný. Výšky náhrady nemajetkovej ujmy sa týkala novela vykonaná zákonom č. 517/2008 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj „zákon č. 517/2008 Z. z.“) účinným od 1. januára 2009 a ďalej zákonom č. 412/2012 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon č. 412/2012 Z. z.“) účinným od 1. januára 2013.

46.1. V zmysle § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. v znení zákona č. 517/2008 Z. z. sa výška nemajetkovej ujmy určuje s prihliadnutím najmä na a/ osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, b/ závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, c/ závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, d/ závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení. Ustanovením § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. v znení zákona č. 517/2008 Z. z. bol stanovený minimálny limit výšky nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonnými rozhodnutiami uvedenými v § 7 a § 8 tohto zákona (tak, že jej výška je najmenej jedna tridsatina priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za predchádzajúci kalendárny rok, a to za každý, aj začatý deň pozbavenia osobnej slobody).

46.2. V zmysle § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. v znení zákona č. 412/2012 Z. z. výška náhrady nemajetkovej ujmy priznaná podľa § 17 ods. 2 tohto zákona nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu (príčom osobitným predpisom sa tu podľa poznámky pod čiarou rozumie zákon č. 215/2006 Z. z.). Zákom č. 412/2012 Z. z. bol teda stanovený maximálny limit výšky náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím.

47. Na záveroch najvyššieho súdu o povinnosti všeobecného súdu určiť primeranú výšku náhrady spôsobenej nezákonným rozhodnutím po zohľadnení iných právnych predpisov slovenského právneho poriadku upravujúcich odškodnenie, ako aj judikatúry ústavného súdu a ESLP, ku ktorým dospel najvyšší súd skôr už v rozhodnutiach, v ktorých bol uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 58/1969 Zb., nezmenili neskôr nič ani zákon č. 517/2008 Z. z., ani zákon č. 412/2012 Z. z. Určenie maximálnej hranice náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím v zmysle zákona č. 412/2012 Z. z. tak, aby priznaná náhrada nebola vyššia ako náhrada za ujmu, ktorú utrpeli obeť trestných činov, je pokračovaním v už nastolenom trende legislatívnych úprav pod vplyvom rozhodnutí ESLP.

48. Z rozhodnutí prvoinštančného aj odvolacieho súdu je zrejмый zámer týchto súdov určiť výšku náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch s prihliadnutím na okolnosti uvedené v ustanovení § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. Ich právne závery sú však náležite podložené zohľadnením právnych záverov, ku ktorým dospel už skôr najvyšší súd a tiež judikatúra EŠLP.

49. Dovolací súd poukazuje na to, že v uvedených intenciách pokračuje rozhodovacia prax najvyššieho súdu poukazujúc na rozhodnutia zo 17. októbra 2018 sp. zn. 7 Cdo 100/2017 a z 20. júna 2019 sp. zn. 3 Cdo 25/2019.

50. Odvolací súd pri úvahách o určení primeranej výšky náhrady nemajetkovej ujmy prihliadol na závery najvyššieho súdu o potrebe určiť primeranú výšku náhrady spôsobenej nezákonným rozhodnutím po náležitom zohľadnení iných právnych predpisov slovenského právneho poriadku upravujúcich odškodnenie, a teda sa neodklonil od ustálenej praxe dovolacieho súdu a rozhodol správne.

51. Dovolací súd k iným právnym názorom, na ktoré dovolateľ poukázal, najmä na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cdo 48/2017 a 7 Cdo 262/2015 (spočívajúcich v tom, že aplikácia ustanovenia § 17 v znení zákona č. 412/2012 Z. z. na prípady vzniku škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia vydaného pred 1. januárom 2013 by znamenala pripustiť, že poškodenému zaniklo právo na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške presahujúcej limit zavedený zákonom č. 412/2012 Z. z., by znamenala popretie princípu úplného odškodnenia, ale aj neprípustné odňatie už existujúceho práva, ďalej zásah do legitímnej nádeje poškodeného na satisfakciu, a napokon aj porušenie zákazu retroaktivity) uvádza, že predmetné rozhodnutia nie sú spôsobilé narušiť jasnú judikatórnu líniu zavedenú citovanými rozhodnutiami najvyššieho súdu, nie sú teda rozhodnutiami, v dôsledku ktorých by uvedené rozhodnutia najvyššieho súdu stratili povahu ustálenej rozhodovacej praxe (pozri napr. uznesenie najvyššieho súdu z 29. júna 2021 sp. zn. 5 Cdo 127/2019).

52. Z týchto dôvodov najvyšší súd konštatuje, že nedošlo k odklonu odvolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP od riešenia uvedenej právnej otázky. Nedôvodná je teda argumentácia žalobcu, ktorý tvrdí opak.

53. Dovolanie žalobcu vychádzajúce z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, smeruje aj proti výroku odvolacieho súdu, ktorým bolo rozhodnuté o náhrade trov konania.

54. Podľa § 421 ods. 2 CSP (ale) dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/ CSP.

55. Podľa § 357 písm. m/ CSP odvolanie je prípustné proti uzneseniu súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania.

56. Z citovaných ustanovení vyplýva, že prípustnosť dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu o trovách konania, ktorú dovolateľ vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je vylúčená ustanovením § 421 ods. 2 CSP (obdobne viď bod 27. uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky z 8. februára 2017, sp. zn. I. ÚS 56/2017).

57. Na základe uvedeného najvyšší súd dovolanie žalobcu odmietol podľa § 447 písm. b/ a c/ CSP.

K prípustnosti dovolania žalovanej

58. Vzhľadom na to, že Ústavný súd Slovenskej republiky svojím nálezom z 5. mája 2021 sp. zn. I. ÚS 47/2021 zrušil rozhodnutie dovolacieho súdu sp. zn. 2 Cdo 295/2019 v celom rozsahu, dovolací súd pristúpil aj k posúdeniu dovolania žalovanej (ďalej aj ako „dovolateľka“).

59. Dovolateľka prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Proti prvému výroku rozsudku odvolacieho súdu, konkrétne proti časti týkajúcej sa priznania úrokov z omeškania podala dovolanie aj žalovaná, a to v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Odchýlenie od ustálenej judikatúry dovolacieho súdu sp. zn. 7 Cdo 100/2017, 7 MCdo 16/2011 a 6 Cdo 185/2011 odvolací súd podľa jej tvrdenia nijak nezdôvodnil. Odvolací súd uviedol, že k uspokojeniu nároku nedošlo, preto sa žalovaná dostala do omeškania po uplynutí šesťmesačnej lehoty na predbežné prerokovania nároku. V súvislosti s priznaným ročným úrokom poukázala na to, že povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba splnenia; až uplynutím tejto lehoty sa dlžník dostáva do omeškania. Súd nižších inštancií teda nesprávne postupovali, keď zaviazali žalovanú zaplatiť úrok z omeškania odo dňa nasledujúceho po márnom uplynutí šesťmesačnej lehoty, potom ako si žalobca uplatnil nárok u žalovanej.

60. Žalobca k dovolaniu žalovanej mal za to, že štát sa ako dlžník zo zodpovednostného vzťahu dostáva do omeškania najskôr odo dňa nasledujúceho po uplynutí šesťmesačnej lehoty, ako správne uviedol odvolací súd vo svojom rozhodnutí. Uvedené judikoval aj dovolací súd vo svojich konaniach sp. zn. 4 Cdo 48/2017, 2 Cdo 48/2010, 2 Cdo 155/2011 a 7 Cdo 253/2013. Výslovil, že pokiaľ sa žalovaná odvoláva na judikatúru dovolacieho súdu z rokov 2011 a z roku 1997, tak tu považuje za nutné dodať, že v tom čase ešte neplatilo súčasné znenie zákona § 16 ods. 4 zákon č. 514/2003 Z. z. Zákonom č. 412/2012 Z. z. bol novelizovaný zákon č. 514/2013 Z. z. s účinnosťou od 1. januára 2013. Vzhľadom na uvedené navrhol dovolanie odmietnuť ako nedôvodné s tým, že mu bude priznaná plná náhrada trov dovolacieho konania.

61. Podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

62. Citované ustanovenie upravuje predpoklady prípustnosti dovolania, ak sa dovolanie podáva z dôvodu, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Pre všetky prípady vymenované pod písmenami a/, b/ a c/ § 421 ods. 1 CSP platí, že dovolanie je prípustné vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu alebo zmeňujúcemu rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak dovolateľom nastolená otázka je otázkou právnou (nepripúšťa sa riešenie skutkových otázok) a ak ide o takú právnú otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie je splnený niektorý z týchto predpokladov prípustnosti, dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné. V takomto prípade je tu bez ďalšieho dôvod na odmietnutie dovolania; dovolací súd ďalšie podmienky prípustnosti dovolania neskúma.

63. Dovolací súd sa preto najskôr zaoberal vecou, či sú splnené tieto predpoklady prípustnosti dovolania, a to najmä z hľadiska, či v prípade dovolateľkou nastolenej právnej otázky ide o takú otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu.

64. V preskúmvanej veci dovolateľka v dovolaní uviedla, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, konkrétne v tom, že krajský súd uviedol, že k uspokojeniu nároku nedošlo, preto sa žalovaná dostala do omeškania po uplynutí šesťmesačnej lehoty na predbežné prerokovania nároku. V súvislosti s priznaným ročným úrokom poukázala na to, že povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba splnenia; až uplynutím tejto lehoty sa dlžník dostáva do omeškania. Súd nižších inštancií nesprávne postupovali, keď zaviazali žalovanú zaplatiť úrok z omeškania odo dňa nasledujúceho po márnom uplynutí šesťmesačnej lehoty potom, ako si žalobca uplatnil nárok u žalovanej. Odchýlenie od ustálenej judikatúry dovolacieho súdu vo veciach sp. zn. 7 Cdo 100/2017, 7 MCdo 16/2011 a 6 Cdo 185/2011 nijak nezdôvodnil.

65. V preskúmvanej veci z obsahu spisu ale vyplýva, že uvedenú otázku odvolací súd neriešil. Dovolateľkou formulovaná otázka nemá teda charakter takej otázky, od vyriešenia ktorej by záviselo

rozhodnutie odvolacieho súdu. Za tohto stavu jej riešenie nemá v preskúmvanej veci žiadne opodstatnenie. Dovolací súd dospel preto k záveru, že nebol tak splnený jeden zo základných predpokladov prípustnosti dovolania vyplývajúci z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP. V takomto prípade je tu bez ďalšieho dôvod na odmietnutie dovolania, pričom dovolací súd už ďalšie podmienky prípustnosti dovolania žalovanej neskúmal. Len pre úplnosť dovolací súd poznamenáva, že vadu rozhodnutia odvolacieho súdu podľa § 420 písm. f/ CSP žalovaná nenamietala.

66. Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalovanej neumožňuje, aby bol na jeho základe uskutočnený meritórny dovolací prieskum. Najvyšší súd dovolanie žalovanej odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP.

67. Dovolací súd o trovách dovolacieho konania rozhodol podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že nepriznal stranám sporu ich náhradu. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

68. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.